

DAVLAT MOLIYAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH TARTIBINI TAKOMILLASHTIRISH.

*Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Soliq qo'mitasi bosh inspektori
Xonnazarov Islom Shodiyevich*

Annotatsiya: Davlat moliyaviy nazorati mamlakat iqtisodiyotining barqarorligini ta'minlash, davlat mablag'laridan samarali foydalanishni nazorat qilish va moliyaviy resurslarni boshqarish uchun muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada davlat moliyaviy nazoratni tashkil etish tartibini takomillashtirish bo'yicha takliflar va strategiyalar keltiriladi.

Kalit so'zlar: davlat, moliyaviy nazorat, moliyaviy resurslar, raqamli texnologiyalar, moliyaviy hisobotlar, avtomatlashtirish.

Moliyaviy nazorat jarayonlarini avtomatlashtirish va raqamli texnologiyalarni joriy etish, nazoratning samaradorligini oshiradi. Elektron tizimlar orqali moliyaviy hisobotlarni to'plash, tahlil qilish va nazorat qilish jarayonlarini soddalashtirish mumkin. Bu, shuningdek, ma'lumotlarni tezkor va aniq olish imkonini beradi. Davlat moliyaviy nazorati uchun yagona ma'lumotlar bazasini yaratish, barcha moliyaviy operatsiyalarni bir joyda to'plash va tahlil qilish imkonini beradi.[1]

Bu nazorat jarayonlarini yanada shaffof va samarali qiladi. Davlat moliyaviy nazorat organlarining vakolatlarini kengaytirish, ularning moliyaviy resurslarni boshqarish va nazorat qilishdagi rolini kuchaytiradi. Bu, nazorat organlariga yanada keng qamrovli va samarali nazorat qilish imkonini beradi. Mustaqil nazorat organlarini tashkil etish, davlat moliyaviy nazoratining ob'ektivligini oshiradi. Bunday organlar, davlat va xususiy sektor o'rtasidagi moliyaviy munosabatlarni nazorat qilishda muhim rol o'ynaydi. Davlat moliyaviy nazorat organlarida ishlovchi xodimlar uchun malaka oshirish dasturlarini tashkil etish, ularning bilim va ko'nikmalarini oshirishga yordam beradi. Bu nazorat jarayonlarining sifatini yaxshilaydi. Xalqaro tajribalarni o'rganish va ularni milliy tizimga joriy etish, davlat moliyaviy nazoratini takomillashtirishda muhim ahamiyatga ega.[2]

Boshqa mamlakatlarning muvaffaqiyatli tajribalari, o'z tizimimizni rivojlantirishda foydali bo'lishi mumkin. Davlat moliyaviy nazoratining shaffofligini oshirish uchun moliyaviy hisobotlarni ochiq va oshkora qilish zarur. Bu, fuqarolar va boshqa manfaatdor tomonlar uchun davlat mablag'larining qanday sarflanishini kuzatish imkonini beradi. Davlat moliyaviy nazoratida hisobdorlik mexanizmlarini joriy etish, nazorat organlarining faoliyatini baholash va ularning samaradorligini oshirishga yordam beradi. Bu, nazorat organlarining faoliyatini yanada shaffof va samarali qiladi. Davlat moliyaviy nazorat jarayonlariga fuqarolarni jalb qilish, ularning

fikr va takliflarini inobatga olish imkonini beradi. Bu nazorat jarayonlarining shaffofligini oshiradi va fuqarolarni davlat moliyaviy faoliyatiga qiziqtiradi. Ommaviy axborot vositalari bilan hamkorlik, davlat moliyaviy nazoratining shaffofligini oshirish va fuqarolarni xabardor qilishda muhim rol o'ynaydi. Bu moliyaviy nazorat jarayonlarini keng jamoatchilikka tanitishga yordam beradi.[3]

Korxonalar soliq imtiyozlaridan foydalanish uchun bir qator strategiyalar va usullarni qo'llashlari mumkin. Korxonalar o'z faoliyatiga taalluqli soliq imtiyozlari va chegirmalarini bilishlari zarur. Buning uchun soliq qonunchiligini o'rganish va yangiliklardan xabardor bo'lish muhimdir. Mahalliy soliq organlari bilan aloqada bo'lish va ularning maslahatlarini olish, imtiyozlar haqida to'liq ma'lumot olishga yordam beradi. Korxonalar o'z biznes-rejalarida soliq imtiyozlarini hisobga olishlari kerak. Bu, kelajakdagi xarajatlar va daromadlarni rejalashtirishda yordam beradi. Soliq imtiyozlaridan foydalanish uchun aniq strategiya ishlab chiqish, korxonaning moliyaviy holatini yaxshilashga yordam beradi. Korxonalar o'z faoliyatida mavjud soliq imtiyozlarini qo'llashlari kerak. Masalan, yangi texnologiyalarni joriy etish, ekologik toza mahsulotlar ishlab chiqarish yoki ijtimoiy loyihalarda ishtirok etish orqali imtiyozlardan foydalanish mumkin. Korxonalar xarajatlarini kamaytirish va soliq to'lovlarini optimallashtirish uchun soliq chegirmalaridan foydalanishlari mumkin. Bu, masalan, tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish uchun sarflangan xarajatlar bo'lishi mumkin.[5]

Soliq imtiyozlaridan foydalanish uchun to'g'ri hisob-kitoblar va hisobotlar tayyorlash zarur. Bu, soliq organlariga to'g'ri ma'lumotlarni taqdim etish imkonini beradi. Har yili soliq hisobotlarini tayyorlashda imtiyozlar va chegirmalarni hisobga olish, korxonaning soliq yukini kamaytirishga yordam beradi. Korxonalar soliq maslahatchilari yoki buxgalterlar bilan ishlash orqali imtiyozlardan samarali foydalanishlari mumkin. Ular soliq qonunchiligidagi o'zgarishlar va imtiyozlar haqida yangiliklarni taqdim etishadi. Yuridik mutaxassislar yordamida soliq imtiyozlaridan foydalanish jarayonini soddalashtirish va qonuniylikni ta'minlash mumkin. Korxonalar innovatsion loyihalarni amalga oshirish orqali soliq imtiyozlaridan foydalanishlari mumkin. Bu, yangi mahsulotlar yoki xizmatlar ishlab chiqarish, tadqiqot va rivojlantirish faoliyatini o'z ichiga oladi. Ijtimoiy mas'uliyatli loyihalarda ishtirok etish, korxonalariga soliq imtiyozlarini olish imkonini beradi. Korxonalar soliq imtiyozlaridan samarali foydalanish uchun o'z faoliyatlarini rejalashtirish, soliq qonunchiligini o'rganish, mutaxassislar bilan ishlash va innovatsion loyihalarni amalga oshirishlari zarur. Bu, nafaqat soliq yukini kamaytirishga, balki korxonaning umumiy moliyaviy holatini yaxshilashga ham yordam beradi.[4]

Xulosa: Davlat moliyaviy nazoratni tashkil etish tartibini takomillashtirish, mamlakat iqtisodiyotining barqarorligini ta'minlash va davlat mablag'laridan samarali foydalanishni nazorat qilishda muhim ahamiyatga ega. Raqamli texnologiyalarni joriy

etish, nazorat organlarining vakolatlarini oshirish, kadrlar malakasini oshirish, shaffoflikni ta'minlash va fuqarolar ishtirokini rag'batlantirish orqali davlat moliyaviy nazoratini yanada samarali qilish mumkin. Bu, o'z navbatida, davlatning iqtisodiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Tohirovich, Q. N. (2021). XALQARO MOLIYAVIY HISOB STANDARTLARIGA O'TISH DOLZARBLIGI. Nazariy va amaliy tadqiqotlar xalqaro jurnali, 1(2), 56-64.
2. O'G'Li, R. U. R., Tohirovich, Q. N., & O'G'Li, Q. N. A. (2021). BILVOSITA SOLIQLARNING SOLIQ TIZIMIDAGI TUTGAN O'RNI VA AHAMIYATI. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 1(10), 719-723.
3. Sultonova, M. A. (2021). MAS'ULIYATI CHEKLANGAN JAMIYATLARDA BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL ETISH MASALALARI. Scientific progress, 2(8), 608-613.
4. Abduraximov, B. U. O., Qudbiyev, N. T., & Mominov, I. L. O. (2021). AYLANMA MABLAG'LARNI BOSHQARISH TIJORAT KORXONASI MUVAFFAQIYATINING ASOSI. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 1(10), 724-733.
5. Rasulova, Shaxnoza Xatamovna (2021). ISHLAB CHIQRISH XARAJATLARINI KAMAYTIRISHNING IQTISODIY AHAMIYATI VA UNI TO'G'RI HISOBGA OLISH ZARURIYATI. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 1 (10), 713-718.
6. Abduxalimovna, A. Z., & Nabiyevich, I. I. (2021). Organization of Long-Term Asset Accounting on the Basis of International Standards. CENTRAL ASIAN JOURNAL OF INNOVATIONS ON TOURISM MANAGEMENT AND FINANCE, 2(11), 86-92